

Sygn. akt II CSK 302/19

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa Z. F.

przeciwko S. D.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1260 (tysiąc
dwieście sześćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

Wyrokiem z dnia 4 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda – Z. F. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 18 stycznia 2018 r. oddalającego jego powództwo przeciwko S. D. o złożenie oświadczenia oraz zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 10 000 zł na wskazany cel społeczny.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżący wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem, w sprawie zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia, czy art. 23 i 24 k.c. dają podstawę do przyjęcia koncepcji, zgodnie z którą naruszenie dóbr osobistych może być kwalifikowane już z perspektywy konstrukcji wypowiedzi;

w szczególności ujęcia, w ramach którego naruszenie to jest wykluczone, jeśli wypowiedź formalnie odnosi się do zachowania osoby, a nie bezpośrednio do jej cech. W ocenie skarżącego, taka interpretacja rodziłaby nadmiernego zawężenia ochrony przed naruszeniem dóbr osobistych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki

sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy sformułować w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ. oraz z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Wskazane przez powoda zagadnienie prawne nie czyni zadość powyższym wymaganiom. Przede wszystkim dlatego, że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby o oddaleniu apelacji powoda przesądzić miała ocena Sądu Apelacyjnego, iż już sam sposób konstrukcji wypowiedzi przez pozwanego - zarzuty *ad rem* a nie *ad personam* - wykluczał przyjęcie, iż wypowiedź ta mogła naruszać dobra osobiste powoda. Wprawdzie niektóre fragmenty rzeczywiście mogłyby sugerować takie stanowisko - co w części było spowodowane perswazyjnym odwoływaniem się do definicji naruszenia dobra osobistego sformułowanej przez powoda - jednakże całościowa analiza pozwala stwierdzić, że decydujące znaczenie miała dokonana przez Sąd Odwoławczy, szersza analiza treści wypowiedzi pozwanego i kontekstu sytuacyjnego, w którym zostały sformułowane. Sąd bowiem podkreślał ich ocenny, krytyczny i perswazyjny charakter, ukierunkowanie na zakwestionowanie sformułowanych przez powoda zarzutów i sądów, znajomość tych zarzutów przez kadrę naukową Wydziału (co zapewniało możliwość wyrobienia sobie własnej opinii, zbieżnej z oceną pozwanego albo od niej odbiegającej), przyczyny ich sformułowania (brak odpowiedzi powoda na kierowane doń pytania), poszanowanie godności powoda, wyrażające się także w interweniowaniu przez pozwanego, gdy inni uczestnicy posiedzenia kierowali do powoda uwagi *ad personam* czy też

przyznawaniu mu racji w niektórych aspektach. W tej sytuacji nie można uznać, że rozstrzygnięcie przedstawionego przez skarżącego zagadnienia prawnego ma decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 ust. 2 w związku z § 8 ust. 1 pkt 2 w związku z § 8 ust. 2 i § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.), Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw